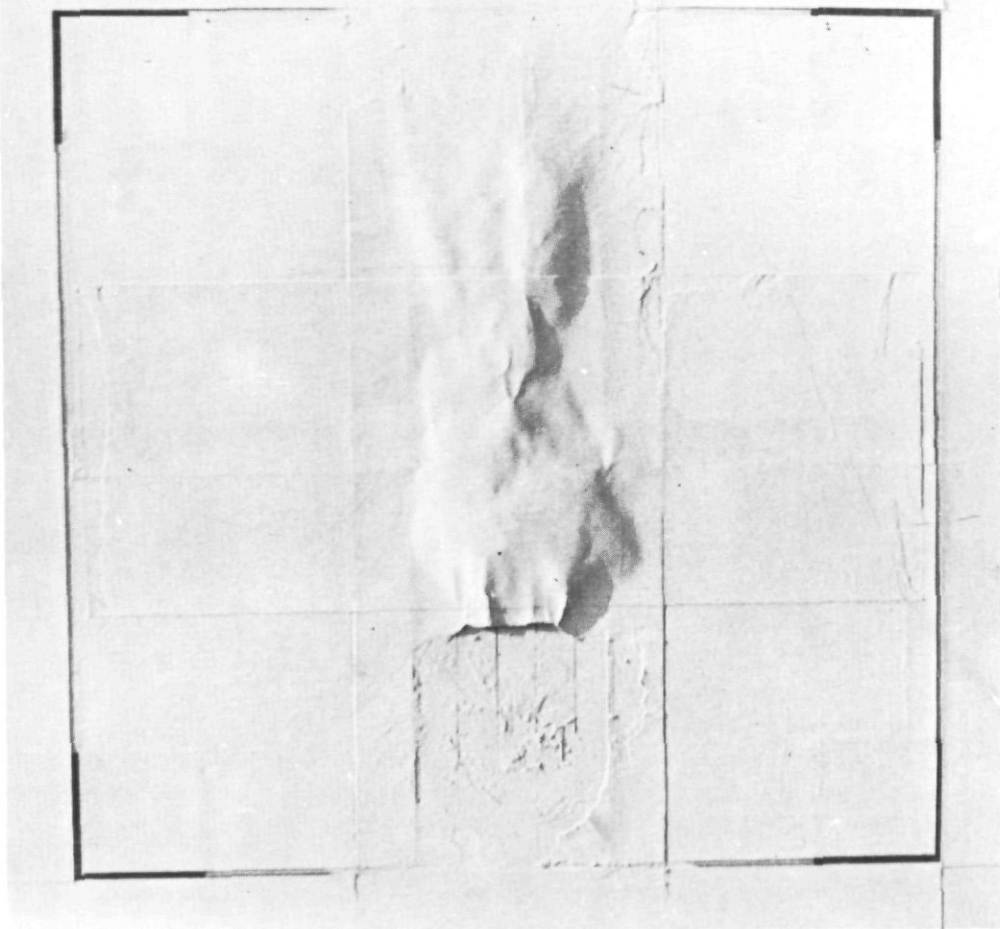

Tur Costa: el risc de transmetre al ser humà sinceritat i llibertat

per Vicent Portmany

Amb un context diferent del dels primers trenta anys del s. XX es planteja avui la vigència de les avantguardes. Aquestes, es diu, són la nostra pròpia tradició artística, i les possibilitats de crítica i relectura són infinites. ¿Entén, en Tur Costa, que les avantguardes estan vigents i que són elements creatius?

«No tenc cap dubte respecte a la vigència de les avantguardes (que no tenen res a veure amb les modes), com element creatiu. Sense avantguarda no hi ha creació possible. Entenc que significa avanç i sense avanç no hi ha creació. Però l'avantguarda té d'anar implícita en el procés creador de l'artista. Avantguarda significa investigació, per tant risc». Tur Costa considera avantguardista l'artista «que reflecteix

a la seua obra aquest esperit d'investigació i risc».

Fa poc acaba de fer-se un seminari a la Universitat Internacional Menéndez Pelayo sobre la iconografia de l'art d'avantguarda. Es tractava de buscar nous mètodes per desxifrar i interpretar les imatges artístiques, més cap al contingut que cap a la forma del text. Què l'interessa més, el dinamisme de les formes, la plasmació expressiva, o el contingut, el missatge que es transmet.

«Dins la diversitat d'imatges que configura l'art actual, no hi ha dubte que és molt difícil desxifrar el contingut, perquè l'artista actual està més interessat per la forma i originalitat que pel contingut.»

Diu el professor i crític d'art Calvo

Serraller que «l'avantguarda artística no té un contingut estable, sinó que constitueix una espècie de producció esbojarrada d'imatges diverses que fa quasi impossible la seua clara ordenació». Tur Costa entén la dificultat de trobar un contingut estable dins el conglomerat de corrents avantguardistes o pseudo-avantguardistes del nostre temps. «Pens que el temps ha de ser el sedàs que renti l'autèntica avantguarda de totes les impureses i la lectura es farà més fàcil».

L'avantguarda, un reducte d'élite.

Lluís Racionero diu: «L'art d'avantguarda, en alguns camps —com el pictòric, l'escultura o certa música—, ha quedat com a reducte d'élite». Ell pensa que la vertadera avantguarda

estaria en el rock electrònic, el cine i el video. Racionero comenta que els intents del que es denomina avantguarda o transvanguardia en cap moment han connectat amb l'esperit del temps.

«L'art d'avantguarda així com la cultura han sèt sempre, per desgràcia, un reducte d'èlite —diu en Tur Costa—, però és lògic que això sigui així». El pintor eivissenc creu que «la sensibilitat de l'artista no està al mateix nivell que la de la majoria de les persones. Només unes classes privilegiades, més cultes, arriben abans a experimentar els sentiments de l'artista». No està d'acord que el rock electrònic estigui en avantguarda de la música, sinó que el considera una moda, un entreteniment momentani.

Hi ha qui opina que la compenetració social amb l'art és una necessitat. ¿Existeix algun compromís entre la societat i la seua obra filtrat de manera conscient o inconscient? «Tenc el compromís de llegar a les generacions futures una obra que hagi sèt producte de la meua sinceritat creativa i que reflecteixi la necessitat de l'home de ser cada vegada més lliure, per tant més feliç».

Tur Costa es reafirma amb les paraules de Paul Klee respecte del procés creatiu quan aquest deia que «el diàleg amb la naturalesa continua sent condició *sine qua non* per l'artista» enc que l'obra en si no sigui una representació fidel a aquesta. Tur Costa creu que la vertadera obra d'art emana d'aquest diàleg que crea l'esperit necessari per al proper diàleg entre l'obra i l'artista. Obra i artista crearan una comunicació dins el procés en què s'investiga, es reflexiona, es reexamina, seria part del seu propi mètode... «Tenc una idea general, un concepte molt clar del que vull. Però a l'hora de reproduir aquesta realitat en un quadre no començ amb una idea formalpreconcebuda, sinó que intent que es produeixi aquest diàleg entre el quadre i jo i que el resultat final sigui producte d'això».

Art educatiu, art pobre

L'art contemporani no ha creat un repertori d'imatges equivalents al que existia en el passat. Ha obligat a replantejar-se fonts i mètodes. Romp amb el sistema de representació realista heretat del passat i a més renova radicalment les imatges que apareixen amb ell mateix.

Si Tur Costa hagués de fer de mestre i explicar les seues investigacions, com plantejaria les fonts i el desenvolupament del seu treball pictòric? Quina és la base ideològica, la idea dalt la qual composa les seues obres?

Tur Costa al seu estudi.

«Al moment de començar a pintar no tenia les idees clares. M'agradava ajuntar colors i formes d'una manera orgànica, reproduir el que veia en la naturalesa, però ja d'una manera bastant lliure. Aquesta ànsia de llibertat ha anat creixent fins al ple convenciment que la meua base ideològica és la llibertat i transmetre aquesta ànsia als altres».

¿Com juga amb els elements «intuïció, sensibilitat, raó», dins el procés creatiu?

«Més amb la intuïció i la sensibilitat. No entenc la pintura que pretén ser intel·lectual».

El procés de depuració d'elements i formes a la seua obra, és un exercici d'investigació cap a elements expressius més personals?

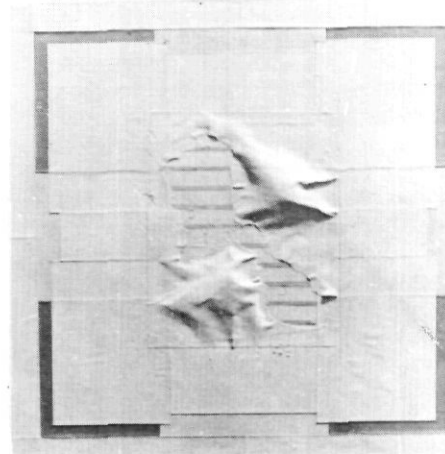
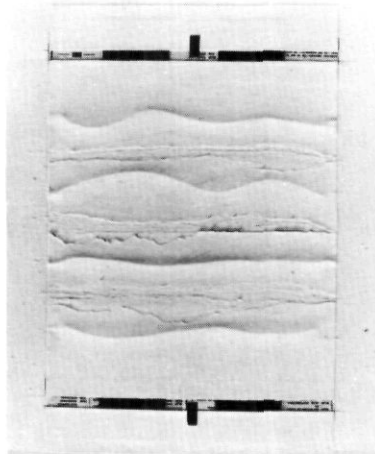
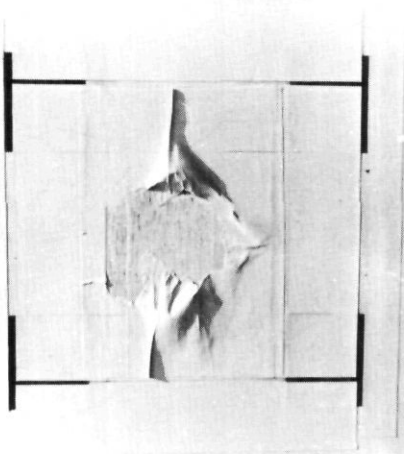
«Sí, però d'una manera inconscient».

La pintura li resulta suficient com element expressiu?

«Crec que si he dedicat tota la meua vida a expressar-me mitjançant la pintura, ja seria molt difícil fer-ho d'alguna altra manera. A més, em sent bastant satisfet».

Quina seria per en Tur Costa la finalitat de l'art?

«Per a Marx, l'art és una prolongació del treball i constitueix una de les fites traspasades per l'home en la superació de l'animalitat. Crec que això és molt important. Pot tenir una finalitat didàctica, però d'una forma indirecta. Si es proposa una finalitat directament educativa resulta un art pobre».

«No hi ha més que valors plàstics»

A l'hora de situar el receptor dins el procés de creació, aquest no el preocupa. «En el moment de crear som lliure. Però tenc plena confiança que sent jo un ser humà, forçosament, més tard o més prompte, els altres sers humans experimentaran els meus sentiments, ja que consider que qualsevol home és capaç d'experimentar tots els sentiments humans».

Abandonar els signes convencionals de representació vol dir tallar el procés de comunicació. ¿És intenció de Tur Costa la creació d'aquest procés o es tracta de generar senyals expressius?

«És possible que en abandonar els signes convencionals es talli, d'alguna manera, el procés de comunicació. Però la gent ja es comunicà fàcilment

amb Braque i Picasso, o amb els impressionistes i expressionistes, o amb el que feia jo fa vint anys. Però jo he anat canviant i necessit d'altres signes. La meua realitat és una altra i seria fals seguir pintant com ho feia».

Dins la seua preocupació expressiva, a Tur Costa no el preocupa la recerca d'un llenguatge nou. «Si som artista, diu, el nou llenguatge s'anirà formant d'una manera evolutiva».

¿Es pot llegir la seua obra de la mateixa manera per l'entès, el profà o el mateix Tur Costa? ¿Hi ha una intencionalitat, una direcció, s'orienta cap a una significació específica o cap a una multitud de significacions? ¿Es pot descodificar i llegir la seua obra de manera unívoca?

«Aquesta és una pregunta difícil de contestar pel propi artista. La meua obra va dirigida al ser humà. Crec que davant l'expressió de sentiments humans no hi ha profans i entesos, hi ha només sers humans i a ells va dirigida la meua obra. Crec que no s'ha d'intentar llegir-la o entendre-la, sinó sentir-la. D'aquesta forma només hi ha una lectura possible.»

Per entendre el sistema de signes, regles, símbols i metàfores que tenen una estructura i continuïtat hauríem d'agafar cada obra, cada text, i relacionar-lo amb tot el procés de creació de l'artista. Seria en aquest procés de percepció i d'aprehensió de la realitat plàstica on es podria entendre l'obra. ¿L'autor podria definir el llenguatge personal?

«En la meua obra no hi ha símbols, no hi ha metàfores, no hi ha valors literaris ni filosòfics en absolut. Per interpretar la meua obra no s'ha de fer cap esforç intel·lectual, en tot cas sensorial. La meua pintura està feta per ser vista. No hi ha més que valors plàstics».

Invertir en la cultura

En aquests vint anys de creació i de

contacte amb la cultura i l'art, paral·lels a un desenvolupament econòmic sense precedents, creu en Tur Costa que de la mateixa manera que hem deixat l'economia de subsistència s'ha elevat el nivell cultural del poble d'Eivissa a un estadi com el que es troba l'adoració turística?

«No, pens que el nivell cultural d'Eivissa és encara molt baix i que no s'ha desenvolupat paral·lelament a l'econòmic..., però som optimista. Crec que hi ha un percentatge de gent jove amb inquietuds culturals. Pensem que vivim en una democràcia jove, que el desenvolupament cultural és pràcticament impossible sense llibertat.»

Dins la història d'Eivissa, creu que la societat eivissenca és decadent o crea elements de superació?

«Crec que hi ha una part de la societat eivissenca que és decadent, però hi ha bona fusta entre els jòvens. Només fa falta que els donin suport. La mostra és que el Museu d'Art Contemporani està funcionant molt millor des que el Consell Insular es va decidir per una petita ajuda econòmica. Si l'Ajuntament i altres entitats es decideixen a col·laborar, podríem mantenir i augmentar les activitats culturals que s'han realitzat en aquests darrers anys, que pens que han sèt molt importants. Fa falta que els que governen aquesta illa prenguin consciència de la necessitat d'invertir en cultura, ja que crec que no existeix una activitat tan rendible».

Kurt Schwitters quan estava instal·lat a Noruega fugint dels nazis deia: «Aquí es pot treballar, però no influir». ¿Passa el mateix a Eivissa, d'alguna manera?

«Dins aquest ambient de bars i discoteques és molt difícil influir, però no hem de defallir i hem de seguir treballant».

VICENT PORTMANY